seeds & skills

SEEDS & SKILLS

Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ανάκαμψη των τουριστικών προορισμών

D2.1

Μελέτες περιπτώσεων αναγεννητικού τουρισμού

Co-funded by the European Union

ippocrate

FRAME
Foundation for the Development of International and Educational Activity

hochschule burgenland
University of Applied Sciences

TRAINING 2000
ITALY

CONFEDERACIÓN SINDICAL INDEPENDIENTE

Fetico

mathemagenesis

!

Ευρετήριο

Σχετικά με το έργο SEEDS & SKILLS 3

Project Partners 3

1. Εισαγωγή 4

Σκοπός του παρόντος εγγράφου 4

Μεθοδολογία 4

Ορισμός του αναγεννητικού τουρισμού 5

2. Ευρωπαϊκό πλαίσιο: Αναγεννητικός τουρισμός 5

3. Συνεισφορές των χωρών 6

Πολωνία - P1-FRAME 6

Εθνικό πλαίσιο 6

Case Studies 8

Ισπανία - P2-Fetico 11

Εθνικό πλαίσιο 11

Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια 11

Μελέτες περιπτώσεων 13

Αυστρία - P3-UASB 16

Εθνικό πλαίσιο 16

Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια 16

Μελέτες περιπτώσεων 18

Ιταλία - P4 – IPPOCRATE & P5 – Training2000 21

Εθνικό πλαίσιο 21

Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια 21

Μελέτες περιπτώσεων — P4 IPPOCRATE 23

Μελέτες περιπτώσεων — P5 Training200 26

Ελλάδα - P6 – MATHEMAGENESIS 28

Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια 28

Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια 28

Μελέτες περιπτώσεων 30

4. Διακρατική ανάλυση 33

Κοινά μοτίβα 33

Διαφορές μεταξύ χωρών 34

6. Βιβλιογραφία 35

Σχετικά με το έργο SEEDS & SKILLS

Ο τουρισμός είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς της Ευρώπης — αλλά ο τρόπος με τον οποίο ασκούμε τον τουρισμό πρέπει να αλλάξει. Το SEEDS & SKILLS — Nurturing Skills to Heal Tourism Places — είναι ένα ευρωπαϊκό έργο που πιστεύει ότι ο τουρισμός μπορεί να κάνει περισσότερα από το να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις του. Μπορεί να αποκαταστήσει ενεργά τους τόπους, τις κοινότητες και τα οικοσυστήματα που αγγίζει. Αυτό είναι που ονομάζουμε αναγεννητικός τουρισμός.

Χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το SEEDS & SKILLS φέρνει σε επαφή έξι οργανισμούς από την Πολωνία, την Ισπανία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Ελλάδα για να απαντήσει σε ένα απλό αλλά επείγον ερώτημα: ποιες δεξιότητες και γνώσεις χρειάζεται το εργατικό δυναμικό του τουρισμού για να πραγματοποιηθεί αυτή η μετάβαση; Και πώς θα τους εκπαιδεύσουμε;

Σε διάστημα δύο ετών (2025–2027), το πρόγραμμα χαρτογραφεί τις πρακτικές αναγεννητικού τουρισμού σε όλη την Ευρώπη, προσδιορίζει τις εκπαιδευτικές ανάγκες, αναπτύσσει ένα πλαίσιο ικανοτήτων και δημιουργεί εκπαιδευτικούς πόρους που θα είναι ελεύθερα διαθέσιμοι σε εκπαιδευτικούς του τουρισμού, εκπαιδευτές και επαγγελματίες σε ολόκληρη την ήπειρο.

Project Partners

- **P1 — FRAME (Πολωνία) —** Ίδρυμα για την Ανάπτυξη Διεθνών και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, με έδρα το Λοτζ. Η FRAME είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που ειδικεύεται στη διεθνή συνεργασία, την εκπαίδευση και την ανάπτυξη ικανοτήτων. Ως συντονιστής του έργου, η FRAME επιβλέπει τη συνολική διαχείριση και υλοποίηση του SEEDS & SKILLS.
- **P2 — FETICO (Ισπανία) —** Confederación Sindical Independiente FETICO, με έδρα τη Μαδρίτη. Η FETICO είναι μια ανεξάρτητη συνδικαλιστική συνομοσπονδία που εκπροσωπεί εργαζομένους σε πολλαπλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού και της φιλοξενίας. Στο πλαίσιο του SEEDS & SKILLS, η FETICO ηγείται του ερευνητικού πακέτου εργασιών, συντονίζοντας τη χαρτογράφηση των πρακτικών αναγεννητικού τουρισμού και των εκπαιδευτικών αναγκών σε όλες τις χώρες-εταίρους.
- **P3 — UASB (Αυστρία) —** Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών του Burgenland, με έδρα το Eisenstadt. Το UASB είναι ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εξειδίκευση στον τουρισμό, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ψηφιακή καινοτομία. Στο πλαίσιο του έργου, το UASB ηγείται της ανάπτυξης του εκπαιδευτικού προγράμματος και της ψηφιακής πλατφόρμας μάθησης.
- **P4 — IPPOCRATE (Ιταλία) —** Με έδρα την Ιταλία, το IPPOCRATE είναι ένας οργανισμός που ειδικεύεται στην επαγγελματική εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ψηφιακή επικοινωνία. Στο πλαίσιο του SEEDS & SKILLS, το IPPOCRATE ηγείται της ανάπτυξης μελετών περιπτώσεων scrollytelling και της διαδικτυακής εφαρμογής για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.

- **P5 — Training2000 (Ιταλία) —** Με έδρα την περιοχή των Μαρκών, το Training2000 είναι ένα κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης με εκτεταμένη εμπειρία στην εκπαίδευση στον τομέα του τουρισμού και στην ανάλυση της αγοράς εργασίας. Στο πλαίσιο του έργου, το Training2000 ηγείται της ανάπτυξης του Πλαισίου Δεξιοτήτων για τον Αναγεννητικό Τουρισμό, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη του στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών ΕΕΚ.
- **P6 — MATHEMAGENESIS (Ελλάδα) —** Με έδρα την Ελλάδα, η MATHEMAGENESIS είναι ένας οργανισμός που ειδικεύεται στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία. Στο πλαίσιο του SEEDS & SKILLS, η MATHEMAGENESIS είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση της ποιότητας και την αξιολόγηση όλων των δραστηριοτήτων του έργου

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός του παρόντος εγγράφου

Το παρόν έγγραφο αποτελεί το Παραδοτέο 2.1 του προγράμματος Erasmus+ SEEDS & SKILLS — «Μελέτες Περιπτώσεων Αναγεννητικού Τουρισμού». Αποτελεί το κύριο αποτέλεσμα των Διαδρομών Αναγεννητικού Τουρισμού, που διεξήχθησαν από τους έξι εταίρους μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου 2026.

Το παρόν έγγραφο συγκεντρώνει εθνικές συνεισφορές από την Πολωνία, την Ισπανία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Ελλάδα, καταγράφοντας: (1) τα πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια που διαμορφώνουν τη μετάβαση προς τον αναγεννητικό τουρισμό σε κάθε χώρα-εταίρο και (2) συγκεκριμένες μελέτες περιπτώσεων αναγεννητικών ή προσανατολισμένων προς την αναγέννηση τουριστικών πρακτικών που υλοποιούνται σε επίπεδο προορισμού, επιχείρησης ή κοινότητας.

Το έγγραφο εξυπηρετεί τρεις λειτουργίες στο πλαίσιο του έργου. Πρώτον, παρέχει την εμπειρική βάση για την Αξιολόγηση Αναγκών Δεξιοτήτων και Κατάρτισης, συμβάλλοντας στον σχεδιασμό των εργαλείων έρευνας και στον προσδιορισμό των σχετικών τομέων ικανοτήτων. Δεύτερον, τροφοδοτεί άμεσα το Πλαίσιο Ικανοτήτων για τον Αναγεννητικό Τουρισμό, προσδιορίζοντας τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τις στάσεις που επιδεικνύονται στις τεκμηριωμένες πρακτικές. Τρίτον, συμβάλλει στον Οδικό Χάρτη για τη Μεταμόρφωση της Νοοτροπίας και των Θέσεων Εργασίας στον Τουρισμό, προσδιορίζοντας τους μοχλούς πολιτικής και τις συνθήκες που ευνοούν τις αναγεννητικές μεταβάσεις σε όλες τις χώρες-εταίρους.

1.2 Μεθοδολογία

Σε κάθε οργανισμό-εταίρο παρασχέθηκε ένα τυποποιημένο πρότυπο ερευνητικής δραστηριότητας που αναπτύχθηκε από την FETICO, το οποίο καλύπτει τρεις ενότητες: (1) μια Σημείωση για το Εθνικό Πλαίσιο που περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά του εθνικού τουριστικού τομέα, (2) τουλάχιστον δύο έως τρεις πολιτικές ή στρατηγικά πλαίσια που σχετίζονται με τον βιώσιμο ή αναγεννητικό τουρισμό, την πράσινη μετάβαση ή την τουριστική κατάρτιση, και (3) τουλάχιστον τρεις μελέτες περιπτώσεων ή ορθές πρακτικές, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο πρέπει να είναι ρητά αναγεννητικές ή προσανατολισμένες στην αναγέννηση.

Ζητήθηκε από τους εταίρους να δώσουν προτεραιότητα σε περιπτώσεις που καταδεικνύουν καθαρό θετικό περιβαλλοντικό ή κοινωνικό αντίκτυπο, συμμετοχή της κοινότητας, αρχές της κυκλικής οικονομίας ή αποκατάσταση οικοσυστημάτων — σύμφωνα με τον ορισμό του αναγεννητικού τουρισμού του έργου. Όπου μια περίπτωση δεν χαρακτηρίζεται ρητά ως αναγεννητική, ζητήθηκε από τους εταίρους να παράσχουν αιτιολόγηση βασισμένη στην ευθυγράμμισή της με τις αρχές της αναγέννησης.

1.3 Ορισμός του αναγεννητικού τουρισμού

Για τους σκοπούς του παρόντος έργου, ο αναγεννητικός τουρισμός ορίζεται ως:

Προσεγγίσεις του τουρισμού που αποκαθιστούν ενεργά τα οικοσυστήματα, ενισχύουν τις τοπικές κοινότητες και δημιουργούν καθαρό θετικό κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο — υπερβαίνοντας την ελαχιστοποίηση της βλάβης και προχωρώντας στην ενεργή βελτίωση των τόπων, των πολιτισμών και των συστημάτων διαβίωσης που συναντώνται μέσω των ταξιδιών.

Ο ορισμός αυτός διακρίνει σκόπιμα τον αναγεννητικό τουρισμό από τον βιώσιμο τουρισμό: ενώ η βιωσιμότητα λειτουργεί με βάση τη λογική της μείωσης της βλάβης (αφήνοντας τους τόπους αμετάβλητους), η αναγέννηση λειτουργεί με βάση τη λογική της ενεργού αποκατάστασης και της καθαρά θετικής συμβολής.

Πηγή: Ορισμός του έργου SEEDS & SKILLS, σύμφωνα με τους Dredge (2022) και Bellato et al. (2022).

2. Ευρωπαϊκό πλαίσιο: Αναγεννητικός τουρισμός

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους οικονομικούς τομείς της Ευρώπης, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 10% του ΑΕΠ της ΕΕ και απασχολώντας άμεσα πάνω από 22 εκατομμύρια άτομα. Ωστόσο, το κυρίαρχο μοντέλο του μαζικού τουρισμού έχει επιφέρει καλά τεκμηριωμένες αρνητικές συνέπειες: υπερπληθυσμό σε εμβληματικούς προορισμούς, εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τις αεροπορικές μεταφορές και την κινητικότητα, υποβάθμιση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, διαρροή οικονομικών πόρων από τις τοπικές κοινότητες και διάβρωση της τοπικής ταυτότητας.

Η πανδημία της COVID-19 επιτάχυνε μια θεμελιώδη επανεξέταση του μοντέλου του τουρισμού. Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, οι εθνικές κυβερνήσεις και ο ίδιος ο τουριστικός τομέας αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο ότι η πορεία προς τα εμπρός δεν μπορεί να είναι μια απλή επιστροφή στην προπανδημική ανάπτυξη, αλλά απαιτεί μια διαρθρωτική μετάβαση προς πιο υπεύθυνες, ανθεκτικές και αναγεννητικές μορφές τουρισμού.

Ο αναγεννητικός τουρισμός έχει αναδειχθεί ως μια έννοια που υπερβαίνει το πρότυπο της βιωσιμότητας. Ενώ ο βιώσιμος τουρισμός επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει τις βλάβες και να διατηρήσει τις υπάρχουσες συνθήκες, ο αναγεννητικός τουρισμός επιδιώκει ενεργά να τις βελτιώσει — αποκαθιστώντας τα οικοσυστήματα, ενδυναμώνοντας τις κοινότητες, διατηρώντας τις ζωντανές κουλτούρες και δημιουργώντας συνθήκες για μακροπρόθεσμη ζωτικότητα στους τόπους που αγγίζει. Αυτή η μετατόπιση αντανακλάται σε ένα αυξανόμενο σώμα πολιτικών και πρακτικών σε όλη την Ευρώπη, όπως τεκμηριώνεται στις εθνικές συνεισφορές που συγκεντρώθηκαν σε αυτό το παραδοτέο.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα 2030, η Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Τραπέζι» και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπαουχάους παρέχουν όλα ένα στρατηγικό πλαίσιο για τη μετάβαση προς τον αναγεννητικό τουρισμό στην Ευρώπη. Το έργο SEEDS & SKILLS ανταποκρίνεται άμεσα σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο, αναπτύσσοντας το πλαίσιο ικανοτήτων και τα εργαλεία κατάρτισης που απαιτούνται για να εξοπλιστεί το εργατικό δυναμικό του τουρισμού για αυτή τη μετάβαση..

3. Συνεισφορές των χωρών

Πολωνία P1-FRAME

3.1 Εθνικό πλαίσιο

Η Πολωνία αποτελεί τουριστικό προορισμό όπου η εισερχόμενη τουριστική κίνηση (19 εκατομμύρια το 2023) υπερβαίνει τον αριθμό των Πολωνών που ταξιδεύουν στο εξωτερικό (12 εκατομμύρια το 2023), ενώ σε αυτό προστίθεται και η εσωτερική τουριστική κίνηση που ανέρχεται σε 62,4 εκατομμύρια τουρίστες. Ο τομέας αντιμετωπίζει προκλήσεις όπως η υπερπληθώρα επισκεπτών σε εμβληματικούς προορισμούς, αλλά και η υποανάπτυξη στις αγροτικές και περιφερειακές περιοχές. Τα τελευταία χρόνια, η τουριστική πολιτική έχει στραφεί προς τη βιωσιμότητα και την ποιότητα, με την αυξανόμενη αναγνώριση του αναγεννητικού δυναμικού του τουρισμού που βασίζεται στη φύση και τον πολιτισμό. Η πλούσια φυσική κληρονομιά της Πολωνίας — δάση, λίμνες, βουνά και αποθέματα βιόσφαιρας — παρέχει μια ισχυρή βάση για την ανάπτυξη του αναγεννητικού τουρισμού. Ο αναγεννητικός τουρισμός αρχίζει να εμφανίζεται σε έγγραφα, έργα και πρωτοβουλίες που συγχρηματοδοτούνται από κονδύλια της ΕΕ και προγράμματα δικτύων.

3.2 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

POL 1 | Νέα στρατηγική για την ανάπτυξη του πολωνικού τουρισμού (υπό προετοιμασία από το 2024))

Περίληψη:

Η στρατηγική στοχεύει στη μεταμόρφωση του πολωνικού τουρισμού προς την ποιότητα, τη διατήρηση των πόρων και την περιφερειακή και κοινωνική ισορροπία, αναδεικνύοντας την Πολωνία σε ηγετική θέση μέσω ποιοτικής και όχι ποσοτικής ανάπτυξης. Η ανάπτυξη της στρατηγικής αντιμετωπίζεται ως μια συμμετοχική διαδικασία στην οποία εμπλέκονται τοπικές αρχές, τουριστικοί οργανισμοί και επιχειρήσεις — ο σχεδιασμός πραγματοποιείται μαζί με τους κατοίκους, όχι για τους κατοίκους. Το έγγραφο ενσωματώνει ρητά το μοντέλο του αναγεννητικού τουρισμού και βρίσκεται επί του παρόντος στα τελικά στάδια της

προετοιμασίας του. Προς το παρόν, αυτό είναι το σημαντικότερο έγγραφο σχετικά με την ανάπτυξη του πολωνικού τουρισμού, το οποίο εκπονήθηκε σε εθνικό επίπεδο από το Υπουργείο Αθλητισμού και Τουρισμού (Πολωνική Εθνική Αρχή Τουρισμού).

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Αν και δεν έχει ακόμη εγκριθεί, αυτό αποτελεί επί του παρόντος το σημαντικότερο έγγραφο όσον αφορά την ανάπτυξη του πολωνικού τουρισμού σε εθνικό επίπεδο. Συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό με τις αρχές της αναγεννητικής ανάπτυξης: υποστηρίζει την ποιοτική ανάπτυξη, τον ρόλο και τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, την εδαφική ισορροπία και την προστασία των πόρων — προωθώντας ένα μοντέλο που αναπτύσσει τους τόπους αντί να τους εκμεταλλεύεται. Η στρατηγική αποσκοπεί στην ενσωμάτωση μιας προσέγγισης στην οποία ο τουρισμός καθίσταται πυλώνας της περιφερειακής σταθερότητας και εργαλείο διαρθρωτικής ανάπτυξης.

Πηγή: https://www.gov.pl/web/sport

POL 2 | Πρόγραμμα «Συνεργασία–Καινοτομία–Βιώσιμος Τουρισμός» (2023–2024)

Περίληψη:

Ένα εθνικό πρόγραμμα που υλοποιήθηκε από τον Πολωνικό Οργανισμό Τουρισμού (POT) με στόχο τη μετατροπή του πολωνικού τουρισμού σε ένα βιώσιμο και υπεύθυνο μοντέλο μέσω της εκπαίδευσης, των καινοτόμων λύσεων και της ενίσχυσης της διοργανικής συνεργασίας. Στις βασικές δραστηριότητες περιλαμβάνονταν αξιολογήσεις της βιωσιμότητας των περιφερειών και η ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, πανεπιστημίων και τοπικών αρχών. Οι βασικές δραστηριότητες του προγράμματος περιλάμβαναν την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των περιφερειών, την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, τα εμπόδια και τις ευκαιρίες για την εφαρμογή των αρχών του βιώσιμου τουρισμού, την εφαρμογή κανονισμών για την προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, καθώς και τη δημιουργία ενός δικτύου συνεργασιών.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το πρόγραμμα δημιούργησε ένα εθνικό οικοσύστημα γνώσης και συνεργασίας με αναγεννητικά στοιχεία: ενισχύει τα τοπικά οικοσυστήματα συνεργασίας, δημιουργεί εργαλεία για τις περιφέρειες και εστιάζει στη διαχείριση των τουριστικών ροών και στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι εκπαιδεύσεις, τα εργαστήρια και οι συζητήσεις κάλυψαν θέματα όπως η οικολογικοποίηση των υπηρεσιών, η κυκλική οικονομία, η πράσινη πιστοποίηση, οι στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης προορισμών και η επικοινωνία ESG. Το πρόγραμμα ενθάρρυνε συνεργασίες μεταξύ επιχειρηματιών, οργανισμών, πανεπιστημίων και τοπικών κυβερνήσεων.

POL 3 | Περιφερειακό έργο: Βιώσιμος, αναγεννητικός και ανθεκτικός τουρισμός στην περιφέρεια Podlaskie (2025)

Περίληψη:

Ένα περιφερειακό έργο που υλοποιήθηκε από τον Περιφερειακό Οργανισμό Τουρισμού του Ποντλάσκι, με συγχρηματοδότηση από το Υπουργείο Αθλητισμού και Τουρισμού. Στόχος του ήταν να θέσει τα θεμέλια για μια στρατηγική αναγεννητικού τουρισμού στην περιοχή, να αξιολογήσει την ετοιμότητα των ενδιαφερόμενων μερών και να εντοπίσει τα εμπόδια και τα πλεονεκτήματα. Στα εργαστήρια που διοργανώθηκαν από ειδικούς συμμετείχαν περίπου 70 άτομα από τον τουριστικό τομέα, ΜΚΟ, τοπικές αρχές και επιχειρήσεις. Στόχος

του έργου ήταν: η θέσπιση των βάσεων για μια στρατηγική ανάπτυξης αναγεννητικού τουρισμού στην περιοχή, η ανάλυση του δυναμικού του ενεργού, φυσικού και πολιτιστικού τουρισμού, η αξιολόγηση της ετοιμότητας των ενδιαφερόμενων μερών να εφαρμόσουν πρακτικές υπεύθυνου τουρισμού, ο εντοπισμός των εμποδίων και των πλεονεκτημάτων των υποπεριφερειών, η χάραξη κατευθύνσεων για την ανάπτυξη προσφορών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και η εισαγωγή εργαλείων αυτοαξιολόγησης, προτύπων ποιότητας και πιστοποίησης

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το έργο προώθησε άμεσα αναγεννητικές προσεγγίσεις σε μια περιοχή με ισχυρούς φυσικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς πόρους. Περιλάμβανε πρακτικά εργαλεία αυτοαξιολόγησης, πρότυπα ποιότητας και πιστοποίηση, και προώθησε ρητά τον αναγεννητικό τουρισμό ως μοντέλο ανάπτυξης για το Podlaskie.

Πηγή: https://podlaskie.it

3.3 Case Studies

CASE 1 | 'Regenerating Polish Destinations: Sustainable Tourism in Action'

Πηγή: Πολωνικός Οργανισμός Τουρισμού (POT) / www.pot.gov.pl | Φωτογραφία: Jarosław Marciuk

Κύρια πρόκληση:

Εισαγωγή της έννοιας των αναγεννητικών πρακτικών σε πολωνικές πόλεις και προορισμούς MICE, συμπεριλαμβανομένων των Γκντανσκ, Κρακοβίας, Βαρσοβίας και άλλων.

Αναγεννητικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν:

Εξειδικευμένα εργαστήρια το 2025 στο Γκντανσκ, σε συνεργασία με το Global Destination Sustainability Movement. Εκπρόσωποι από έξι πολωνικές πόλεις (Κρακοβία, Γκντανσκ, Γκντίνια, Σόποτ, Βρότσλαβ και Στσέτσιν) αντάλλαξαν εμπειρίες και ανέπτυξαν λύσεις για εφαρμογή μέσω του προγράμματος Global Destination Sustainability Index.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Αυξανόμενο ενδιαφέρον για την αναγεννητική διαχείριση του τουρισμού σε πολλές πολωνικές πόλεις. Το εργαστήριο χρησιμεύει ως ένα μοντέλο που μπορεί να αναπαραχθεί για την αναγεννητική μετάβαση σε επίπεδο προορισμού, με τις συμμετέχουσες πόλεις να δεσμεύονται για τη συγκριτική αξιολόγηση και τη βελτίωση.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός πόλεων που συμμετείχαν (6) · συμμετοχή στη συγκριτική αξιολόγηση του Global Destination Sustainability Index· εφαρμογή των συνιστώμενων πρακτικών ανά προορισμό· αριθμός δεσμεύσεων παρακολούθησης που ανέλαβαν οι συμμετέχουσες πόλεις.

Πηγή: https://www.pot.gov.pl

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2 | Το έργο «Living River» — Πόζναν

Πηγή: Gateway to Poznań / bramapoznania.pl | Φωτογραφία: Łukasz Gdak / PCD

Κύρια πρόκληση:

Ο αστικός τουρισμός στο Πόζναν επικεντρώθηκε σε τεχνητά αξιοθέατα, ενώ η υποβάθμιση του μικρού ποταμού Cybina πέρασε απαρατήρητη, παρά το γεγονός ότι αποτελεί μία από τις πιο πολύτιμες αστικές κοιλάδες από άποψη φυσικής κληρονομιάς.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Το έργο συνδυάζει την τέχνη, την εκπαίδευση και τη συμμετοχή της κοινότητας γύρω από τον ποταμό Cybina. Από το 2020, διοργανώνονται 12–15 εκδηλώσεις κάθε χρόνο, συμπεριλαμβανομένων περιπάτων στη φύση, οικολογικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, οικολογικών και χειροτεχνικών εργαστηρίων, καθώς και πολιτιστικών εκδηλώσεων υπό τον ανοιχτό ουρανό. Η πρωτοβουλία αποκαθιστά ενεργά τη σύνδεση των ανθρώπων με την τοπική φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Βελτίωση της ποιότητας ζωής του αστικού οικοσυστήματος· ανασυγκρότηση των δεσμών της κοινότητας με την τοπική φυσική και πολιτιστική κληρονομιά· προώθηση συμπεριφορών φιλικών προς το περιβάλλον. Οι εκδηλώσεις γνωρίζουν σταθερά μεγάλη ζήτηση, με τις θέσεις να εξαντλούνται μέσα σε λίγες ημέρες από την έναρξη των εγγραφών — γεγονός που αποδεικνύει την έντονη ζήτηση από την κοινότητα.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός εκδηλώσεων ανά έτος (12–15 από το 2020) · συμμετοχή στις εκδηλώσεις και ζήτηση εγγραφών · ποικιλία δραστηριοτήτων · ενδείξεις αλλαγής της συμπεριφοράς της κοινότητας απέναντι στο φυσικό περιβάλλον.

Πηγή: https://bramapoznania.pl/article/290

CASE 3 | 'The Silent Memorial' — Community Heritage Regeneration

Πηγή: Arkadiusz Andrejkow / andrejkow.pl

PΚύρια πρόκληση:

Η εξαφάνιση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε μικρά χωριά σε όλη την Πολωνία, η καταστροφή παλαιών κτιρίων και η έλλειψη ενδιαφέροντος των τουριστών για την αυθεντική τοπική κουλτούρα. Από τη σκοπιά των κατοίκων: η εξασθένιση των δεσμών με την κληρονομιά τους.

Πρακτικές αναγέννησης που εφαρμόστηκαν:

Ο καλλιτέχνης Arkadiusz Andrejkow ζωγραφίζει deskals σε αυθεντικά παλιά ξύλινα κτίρια σε μικρά χωριά, με βάση οικογενειακές φωτογραφίες που συνδέονται με τον τόπο. Από το 2017, όταν ο καλλιτέχνης έλαβε επιχορήγηση από τον Υπουργό Πολιτισμού, έχουν δημιουργηθεί πάνω από 150 deskals και στις 17 πολωνικές επαρχίες, συχνά με την άμεση συμμετοχή της τοπικής κοινότητας.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Το έργο ενισχύει το αίσθημα υπερηφάνειας και ταυτότητας των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι γίνονται αφηγητές της τοπικής ιστορίας. Αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα ενός λαϊκού, συμμετοχικού και χαμηλού κόστους μοντέλου αναγέννησης της πολιτιστικής κληρονομιάς με σημαντική τουριστική αξία.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός deskals που δημιουργήθηκαν (150+ έως το 2025) · γεωγραφική κάλυψη (και οι 17 επαρχίες) · βαθμός συμμετοχής της κοινότητας · ενδείξεις ενίσχυσης της τοπικής ταυτότητας και της υπερηφάνειας για την πολιτιστική κληρονομιά · τουριστικό ενδιαφέρον που δημιουργήθηκε.

Πηγή: https://andrejkow.pl/street-art-cichy-memorial/

Ισπανία P2-Fetico

3.4 Εθνικό πλαίσιο

Η Ισπανία αποτελεί έναν από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς παγκοσμίως, με τον τουρισμό να αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο τόσο του ΑΕΠ όσο και της απασχόλησης. Ο τομέας χαρακτηρίζεται από έντονη περιφερειακή ποικιλομορφία, υψηλή εποχικότητα στους παράκτιους και νησιωτικούς προορισμούς, καθώς και από την κυριαρχία των ΜΜΕ και των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Τα τελευταία χρόνια, η Ισπανία έχει μεταβεί από ένα μοντέλο τουρισμού προσανατολισμένο στην ανάπτυξη προς ένα πλαίσιο προσανατολισμένο στη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα, μια μεταβολή που επιταχύνθηκε από την πανδημία COVID-19 και την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Next Generation EU). Οι δημόσιες πολιτικές ενσωματώνουν όλο και περισσότερο την πράσινη μετάβαση, την ψηφιοποίηση, την εδαφική ισορροπία και την καινοτομία στη διακυβέρνηση, δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες για προσεγγίσεις αναγεννητικού τουρισμού.

3.5 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

POL 1 | Estrategia España Turismo 2030 (Ενημερωμένο πλαίσιο 2025 — Υπουργείο Βιομηχανίας και Τουρισμού)

Περίληψη:

Η Στρατηγική Τουρισμού της Ισπανίας 2030 καθορίζει το εθνικό πλαίσιο για τη μακροπρόθεσμη μεταμόρφωση του ισπανικού τουριστικού τομέα, μεταβαίνοντας από ένα μοντέλο ανάπτυξης

βασισμένο στον όγκο σε ένα σύστημα βασισμένο στην αξία, βιώσιμο και ανθεκτικό. Προωθεί την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την κοινωνική ένταξη και την εδαφική συνοχή. Η ποιότητα της απασχόλησης, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η προσαρμογή στις νέες περιβαλλοντικές και αγοραίες συνθήκες προσδιορίζονται ως κρίσιμες στρατηγικές προτεραιότητες.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Αν και δεν χαρακτηρίζεται ρητά ως «αναγεννητική», η στρατηγική προωθεί τη συστημική μεταμόρφωση προς την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική ευθύνη και την εδαφική ισορροπία. Δημιουργεί ένα πλαίσιο πολιτικής που υποστηρίζει τον αναγεννητικό τουρισμό, ενθαρρύνοντας τη διαρθρωτική αλλαγή, την καινοτομία στη διακυβέρνηση και τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα.

Πηγή: https://www.mintur.gob.es/Documents/Estrategia-Espana-Turismo-2030.pdf.

POL 2 | Σχέδιο Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας — Συνιστώσα 14 (2021–2026 — Υπουργείο Βιομηχανίας και Τουρισμού)

Περίληψη:

Η συνιστώσα 14 εστιάζει στον διαρθρωτικό εκσυγχρονισμό του τουριστικού τομέα μέσω της πράσινης μετάβασης, της ψηφιοποίησης και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Χρηματοδοτούμενη από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό Next Generation EU, υποστηρίζει επενδύσεις μεγάλης κλίμακας στη βιώσιμη διαχείριση προορισμών, την ενεργειακή απόδοση, τις πρωτοβουλίες κυκλικής οικονομίας και τα ψηφιακά συστήματα. Ενθαρρύνει ολοκληρωμένα εδαφικά έργα αντί για μεμονωμένες παρεμβάσεις σε επιχειρηματικό επίπεδο.

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Χρηματοδοτώντας διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αντί για σταδιακές βελτιώσεις, η Ενότητα 14 συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη εδαφική ανθεκτικότητα και στην ολοκληρωμένη περιβαλλοντική μετάβαση. Υποστηρίζει την αναζωογόνηση σε επίπεδο προορισμού μέσω πράσινων υποδομών, ψηφιακής διακυβέρνησης και συστημικού σχεδιασμού.

Πηγή: https://planderecuperacion.gob.es

POL 3 | Στρατηγική για τη Βιωσιμότητα του Τουρισμού στους Προορισμούς (PSTD) (Εγκρίθηκε το 2021, σε εξέλιξη — Υπουργείο Βιομηχανίας και Τουρισμού)

Περίληψη:

Η συνιστώσα 14 εστιάζει στον διαρθρωτικό εκσυγχρονισμό του τουριστικού τομέα μέσω της πράσινης μετάβασης, της ψηφιοποίησης και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Χρηματοδοτούμενη από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό Next Generation EU, υποστηρίζει επενδύσεις μεγάλης κλίμακας στη βιώσιμη διαχείριση προορισμών, την ενεργειακή απόδοση, τις πρωτοβουλίες κυκλικής οικονομίας και τα ψηφιακά συστήματα. Ενθαρρύνει ολοκληρωμένα εδαφικά έργα αντί για μεμονωμένες παρεμβάσεις σε επιχειρηματικό επίπεδο.

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Χρηματοδοτώντας διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αντί για σταδιακές βελτιώσεις, η Ενότητα 14 συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη εδαφική ανθεκτικότητα και στην ολοκληρωμένη

περιβαλλοντική μετάβαση. Υποστηρίζει την αναζωογόνηση σε επίπεδο προορισμού μέσω πράσινων υποδομών, ψηφιακής διακυβέρνησης και συστημικού σχεδιασμού.

Πηγή: https://planderecuperacion.gob.es

3.6 Μελέτες περιπτώσεων

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1 | REGENERA — Αναγεννητικός τουρισμός στο Βιόσφαιρο Αποθεματικό της Sierra del Rincón

Πηγή: SEGITTUR / www.segittur.es

Κύρια πρόκληση:

Το Αποθεματικό Βιόσφαιρας της Σιέρα ντελ Ρινκόν αντιμετωπίζει το πρόβλημα της αποδημίας του αγροτικού πληθυσμού, της οικολογικής ευπάθειας και της εξισορρόπησης της τουριστικής ανάπτυξης με την προστασία της βιοποικιλότητας και των τοπικών μέσων διαβίωσης.

Αναγεννητικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν:

Η πρωτοβουλία REGENERA προωθεί τουριστικές εμπειρίες που συμβάλλουν ενεργά στη διατήρηση του οικοσυστήματος και στην κοινωνικοοικονομική αναζωογόνηση. Ενσωματώνοντας την αγροοικολογική κληρονομιά, τη γαστρονομία και τις τοπικές αλυσίδες αξίας στον σχεδιασμό του τουρισμού, το έργο ενθαρρύνει τη συμμετοχή της κοινότητας και την οικολογική ευαισθητοποίηση, δημιουργώντας μοντέλα τουρισμού που ενισχύουν την αξία της περιοχής αντί να την εξαντλούν. Η πρωτοβουλία διευθύνεται από ερευνητές του Πανεπιστημίου Complutense της Μαδρίτης — τις καθηγήτριες Olga Mancha Cáceres και Susana Ramírez García — και βασίζεται στη μεθοδολογία της Συμμετοχικής Έρευνας Δράσης, δημιουργώντας λύσεις σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες, τους αγρότες και τους φορείς του τουρισμού στο καταφύγιο.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Πιλοτικές εμπειρίες που καταδεικνύουν πώς ο τουρισμός μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός οικολογικής και κοινωνικής αναγέννησης. Παρέχει ένα αναπαραγώγιμο μοντέλο για αποθέματα βιόσφαιρας και αγροτικές περιοχές που επιδιώκουν τη μετάβαση προς αναγεννητικά μοντέλα.

Δείκτες επιτυχίας:

Εφαρμογή των κριτηρίων βιωσιμότητας των αποθεμάτων βιόσφαιρας της UNESCO· βαθμός συμμετοχής της κοινότητας στον συν-σχεδιασμό του τουρισμού· τουριστικές πρακτικές με επίκεντρο το οικοσύστημα ενσωματωμένες στην εμπειρία των επισκεπτών· δυνατότητα αναπαραγωγής του μοντέλου· ποιοτικά στοιχεία εδαφικής αναγέννησης και αγροτικής κοινωνικοοικονομικής αναζωογόνησης. Πηγή: https://www.segittur.es/blog/turismo-sostenible-blog/regenera-turismo-regenerativo-en-la-reserva-de-la-biosfera-sierra-del-rincon/

CASE 2 | HUELLA POSITIVA — Regenerative Tourism Experiences in Navarra

Source: Turismo de Navarra / www.visitnavarra.es

Κύρια πρόκληση:

Η πρόκληση στην αγροτική περιοχή της Ναβάρα ήταν ο επανασχεδιασμός των τουριστικών εμπειριών, ώστε να διασφαλιστεί η ενεργός συμβολή στο περιβάλλον, η εδαφική ισορροπία και η ισχυρότερη ενσωμάτωση μεταξύ επισκεπτών και τοπικών κοινοτήτων.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγεννητικής τουριστικής ανάπτυξης:

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τουριστικές εμπειρίες στις οποίες οι επισκέπτες συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες προστασίας της βιοποικιλότητας, αποκατάστασης του τοπίου και διατήρησης του πολιτισμού. Η συμβολή στο περιβάλλον ενσωματώνεται στο ίδιο

το τουριστικό προϊόν, μετατρέποντας τους επισκέπτες από παθητικούς καταναλωτές σε ενεργούς συνεισφέροντες. Συγκεκριμένες δραστηριότητες που ενσωματώνονται στις εμπειρίες περιλαμβάνουν την εγκατάσταση φωλιών για τοπικά είδη πουλιών, την αποκατάσταση αυτοχθόνων λιβαδιών και οικοτόπων αγριολούλουδων, καθώς και την ανάκαμψη παραδοσιακών τοπικών γεωργικών ποικιλιών — διασφαλίζοντας ότι κάθε επίσκεψη αφήνει ένα μετρήσιμο θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Δημιουργήθηκαν δεκαπέντε εμπειρίες αναγεννητικού τουρισμού, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των τουριστικών επιχειρήσεων και των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών. Η πρωτοβουλία ενισχύει την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την εδαφική ταυτότητα, προωθώντας παράλληλα τη βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός αναγεννητικών εμπειριών που δημιουργήθηκαν και λειτουργούν (15)· ποσοστό ενεργού συμμετοχής των επισκεπτών στην προστασία της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση του τοπίου· αριθμός τοπικών ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στον συν-σχεδιασμό· δράσεις περιβαλλοντικής αποκατάστασης που ολοκληρώθηκαν ανά εμπειρία. Πηγή: https://www.visitnavarra.es/es/huella-positiva

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 | El Hierro — Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μοντέλο βιώσιμου νησιού (Gorona del Viento)

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 | El Hierro — Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μοντέλο βιώσιμου νησιού (Gorona del Viento)

Κύρια πρόκληση:

Ενεργειακή εξάρτηση και περιβαλλοντική ευπάθεια σε ένα απομονωμένο νησιωτικό έδαφος που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό και τους εξωτερικούς πόρους.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Εφαρμογή ενός συστήματος ανανεώσιμης ενέργειας από υδροηλεκτρική και αιολική ενέργεια, με στόχο τη σημαντική μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και την ευθυγράμμιση της εδαφικής ανάπτυξης με τις αρχές της βιωσιμότητας. Η πρωτοβουλία συνδυάζει την ενεργειακή μετάβαση με την τοποθέτηση του προορισμού ως πρότυπο βιώσιμου νησιού. Το εργοστάσιο Gorona del Viento έχει εγκατεστημένη ισχύ 11,5 MW από αιολική ενέργεια και 11,3 MW από υδροηλεκτρική ενέργεια και έχει επιτύχει περιόδους κάλυψης 100% από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ολόκληρο το νησί — καθιστώντας το El Hierro διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο για την ενεργειακή μετάβαση σε νησιωτικούς τουριστικούς προορισμούς

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Επιτεύχθηκαν υψηλά επίπεδα κάλυψης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· διεθνής αναγνώριση ως πρότυπο βιωσιμότητας. Το μοντέλο ενισχύει την εδαφική ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική συνοχή, αποδεικνύοντας πώς η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να οδηγήσει στην αναγεννητική ανάπτυξη του προορισμού.

Δείκτες επιτυχίας:

Ποσοστό της ενεργειακής ζήτησης του νησιού που καλύπτεται από ανανεώσιμες πηγές· ετήσια μείωση των εκπομπών CO2· διεθνείς πιστοποιήσεις βιωσιμότητας που έχουν αποκτηθεί· μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας· συμβολή στην ανάδειξη του προορισμού ως ευρωπαϊκού πρότυπου βιωσιμότητας. Πηγή: https://www.goronadelviento.es

Αυστρία P3-UASB

3.7 Εθνικό πλαίσιο

Ο τουρισμός αποτελεί βασικό οικονομικό τομέα στην Αυστρία, συμβάλλοντας κατά περίπου 4–5 % στο ΑΕΠ άμεσα και κατά 6–8 % συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων επιδράσεων. Ο τομέας χαρακτηρίζεται από υψηλό ποσοστό ΜΜΕ, ιδίως οικογενειακών ξενοδοχείων, ξενώνων και παρόχων τουριστικών υπηρεσιών. Η τουριστική δραστηριότητα είναι έντονα εποχική, με τον χειμερινό τουρισμό να συγκεντρώνεται στις αλπικές περιοχές και τον καλοκαιρινό τουρισμό να επικεντρώνεται στις λίμνες, τον πολιτισμό και τις υπαίθριες δραστηριότητες. Ο γαστρονομικός τουρισμός, ιδίως ο τουρισμός που βασίζεται στο κρασί και συνδέεται με την τοπική γαστρονομία και τους αμπελώνες, διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο σε αρκετές περιοχές. Τα τελευταία χρόνια, η τουριστική πολιτική δίνει όλο και μεγαλύτερη έμφαση στη βιωσιμότητα και στον ποιοτικό τουρισμό παρά στην αύξηση του αριθμού των επισκεπτών.

3.8 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

POL 1 | Σχέδιο Τ — Γενικό Σχέδιο για τον Τουρισμό (Ξεκίνησε το 2019, επικαιροποιήθηκε το 2025 — Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού)

Περίληψη:

Η εθνική στρατηγική της Αυστρίας για τον τουρισμό σχεδιάστηκε για να καθοδηγήσει τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του τουριστικού τομέα. Κεντρικός στόχος είναι η βελτίωση

των συνθηκών απασχόλησης και η ενίσχυση της ελκυστικότητας των επαγγελμάτων του τουρισμού. Η επικαιροποιημένη στρατηγική του 2025 δίνει έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, παράλληλα με τη βιωσιμότητα, την ψηφιοποίηση και τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τις μικρές τουριστικές επιχειρήσεις.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το Σχέδιο Τ συμβάλλει στον αναγεννητικό τουρισμό προωθώντας μια ανάπτυξη που εξισορροπεί την οικονομική ανάπτυξη με την προστασία του περιβάλλοντος και την ευημερία της κοινότητας. Δίνοντας έμφαση στον ποιοτικό τουρισμό και στην ευημερία των κατοίκων, υποστηρίζει μια σταδιακή μετάβαση προς μοντέλα τουρισμού που ωφελούν τόσο τα οικοσυστήματα όσο και τις τοπικές κοινότητες. Πηγή: https://www.bmwet.gv.at/en/Topics/tourism/plan-t.html

POL 2 | Πρωτοβουλία Αναγεννητικού Τουρισμού — Κάτω Αυστρία (2024 — Niederösterreich Werbung)

Περίληψη:

Ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Κάτω Αυστρία που ωφελεί τη φύση, τις τοπικές κοινότητες και τις περιφερειακές οικονομίες. Αναπτύχθηκε μέσω εργαστηρίων και διαλόγων με τους ενδιαφερόμενους φορείς και ενθαρρύνει τους προορισμούς να ενσωματώσουν την προστασία του περιβάλλοντος, την περιφερειακή ταυτότητα και τη συμμετοχή της κοινότητας στον τουριστικό σχεδιασμό, προωθώντας τουριστικές εμπειρίες που αναδεικνύουν τη φύση, τον πολιτισμό και τα περιφερειακά προϊόντα, διατηρώντας παράλληλα την οικολογική ισορροπία.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Η πρωτοβουλία αυτή προωθεί ρητά τον αναγεννητικό τουρισμό, στοχεύοντας σε έναν τουρισμό που προσφέρει κάτι πίσω στη φύση και στις κοινότητες. Ενθαρρύνει τους προορισμούς να ενισχύσουν τα οικοσυστήματα, την περιφερειακή κουλτούρα και τη δημιουργία τοπικής αξίας — αντανακλώντας άμεσα τις βασικές αρχές του αναγεννητικού τουρισμού. Πηγή: https://tourismus.niederoesterreich.at/regenerativer-tourismus

POL 3 | Re:GenTravel — Αναγέννηση, Τουρισμός και Ποιότητα Ζωής στην EUREGIO (2025–2028 — Interreg VI-A Bayern–Österreich)

Περίληψη:

Ένα διασυνοριακό έργο έρευνας και ανάπτυξης που συνδυάζει ψηφιακά εργαλεία crowdsourcing με γεωπληροφορική ανάλυση, περιβαλλοντικές μετρήσεις και δείκτες υγείας, με σκοπό τον εντοπισμό τοποθεσιών στη φύση με αναγεννητικό δυναμικό. Οι ντόπιοι και οι επισκέπτες χρησιμοποιούν μια εφαρμογή για να καταγράφουν αναγεννητικούς χώρους, οι οποίοι συνδέονται με περιβαλλοντικές παραμέτρους και παραμέτρους κινητικότητας και απεικονίζονται σε έναν ψηφιακό χάρτη δυναμικού. Το έργο αναπτύσσει τουριστικές προσφορές ειδικά προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους, προωθώντας την υγεία και την ευεξία.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το Re:GenTravel υποστηρίζει άμεσα τον αναγεννητικό τουρισμό, εντοπίζοντας τοποθεσίες με αναζωογονητικές ιδιότητες και συνδέοντας την ανάπτυξη του τουρισμού με την ποιότητα του περιβάλλοντος και την ευημερία της κοινότητας. Προωθεί μοντέλα τουρισμού που ενισχύουν τους τοπικούς πόρους υγείας και τη βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη.

Πηγή: https://www.pmu.ac.at

3.9 Μελέτες περιπτώσεων

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1 | Bio-Landgut Esterhazy — Βιολογικό αγρόκτημα

Πηγή: PANNATURA GmbH https://pannatura.at/bio-landgut-esterhazy/

Κύρια πρόκληση:

Οι αγροτικές περιοχές στο Burgenland αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές αλλαγές στον αγροτικό τομέα, με σημαντική μείωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μεταξύ 1999 και 2020. Ο τουρισμός γύρω από τη λίμνη Neusiedl συχνά λαμβάνει τη μορφή βραχυπρόθεσμων ημερήσιων εκδρομών χωρίς να δημιουργούνται δεσμοί με την τοπική παραγωγή ή την κοινότητα.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Όλες οι γεωργικές εκτάσεις που τελούν υπό άμεση διαχείριση έχουν μετατραπεί σε βιολογικές καλλιέργειες από το 2002, με αποτέλεσμα την κατάργηση των συνθετικών φυτοφαρμάκων και των τεχνητών λιπασμάτων. Οι ξεναγήσεις προσφέρουν στους επισκέπτες πληροφορίες σχετικά με τη βιολογική γεωργία και την τοπική παραγωγή τροφίμων. Η γαστρονομία του χώρου χρησιμοποιεί προϊόντα βιολογικής γεωργίας και τοπικών παραγωγών, δημιουργώντας σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού μεταξύ γεωργίας και γαστρονομίας.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Η βιολογική γεωργία μειώνει τη χρήση χημικών εισροών και υποστηρίζει τη μακροπρόθεσμη γονιμότητα του εδάφους. Οι περιφερειακές αλυσίδες αξίας στο Burgenland ενισχύονται μέσω της ενσωμάτωσης της γεωργίας, της γαστρονομίας και των προγραμμάτων των επισκεπτών. Το μοντέλο καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η οικολογική γεωργία, η μεταφορά γνώσης και ο τουρισμός αλληλεπιδρούν, δημιουργώντας θετικά αποτελέσματα για την περιοχή.

Διατήρηση της βιολογικής πιστοποίησης· ποσοστό τοπικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται στη γαστρονομία· συμμετοχή επισκεπτών σε περιηγήσεις σε αγροκτήματα και εκπαιδευτικά προγράμματα· συμβολή στις τοπικές οικονομικές αλυσίδες αξίας· στοιχεία βελτίωσης της υγείας του εδάφους μέσω βιολογικών πρακτικών. Πηγή: https://pannatura.at/bio-landgut-esterhazy

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2 | HerzBergLandAlpakas — Χειροτεχνία, Γεωργία και Τουρισμός

Πηγή: GenussReich Erzberg Leoben https://www.genussreich.at/ueber-uns/

Κύρια πρόκληση:

Ο τομέας της χειροτεχνίας στην αγροτική Στυρία αντιμετωπίζει σοβαρή έλλειψη ειδικευμένων εργαζομένων και δυσκολίες στη διαδοχή των επιχειρήσεων. Με κάθε επιχείρηση που κλείνει, χάνεται άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Η τουριστική περιοχή Erzberg-Leoben παραμένει μεταξύ των λιγότερο τουριστικά έντονων περιοχών, παρά τις θετικές τάσεις.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Η οικογένεια Herzog εκτρέφει κοπάδι αλπακά και μεταποιεί το τρίχωμα σε υψηλής ποιότητας μαλλί χρησιμοποιώντας παραδοσιακές τεχνικές. Οι επισκέπτες μαθαίνουν την κλώση και την υφαντική μέσω μαθημάτων. Η κοπριά των αλπακά χρησιμοποιείται ως φυσικό λίπασμα, βελτιώνοντας την ποιότητα του εδάφους. Το αγρόκτημα αποτελεί μέρος του δικτύου GenussReich Erzberg-Leoben, το οποίο περιλαμβάνει περισσότερους από 80 τοπικούς παραγωγούς, επιχειρήσεις και τουριστικές εταιρείες.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Δημιουργείται ένας περιφερειακός κύκλος μέσω της επεξεργασίας του δικού του τριχώματος αλπακά του αγροκτήματος και της χρήσης της κοπριάς αλπακά ως φυσικού λιπάσματος. Οι τουριστικές δραστηριότητες — ξεναγήσεις στην αυλή, περίπατοι με αλπακά, μαθήματα νηματοποίησης και υφαντικής — προσφέρουν πληροφορίες για την παραδοσιακή επεξεργασία του μαλλιού και ενισχύουν την περιφερειακή ταυτότητα και την οικονομική ανθεκτικότητα.

Δείκτες επιτυχίας:

Βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους μέσω της χρήσης οργανικών λιπασμάτων· διατήρηση και μετάδοση της παραδοσιακής τεχνικής γνώσης· αριθμός επισκεπτών που συμμετέχουν σε βιωματικές δραστηριότητες· συμβολή στο περιφερειακό δίκτυο GenussReich· ενδείξεις ενίσχυσης της περιφερειακής ταυτότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Πηγή: https://www.herzberglandalpakas.at

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 | Εστιατόριο Bullinarium — Περιφερειακή γαστρονομία και αγροτουρισμός

Πηγή: bauernladen.at (χ.χ.) https://bauernladen.at/produzenten/bullinarium-7279?srsltid=AfmBOorwPrk3Nk-SKoB85-sGirMvceceB1QcLcGA-

Κύρια πρόκληση:

Πολλά εστιατόρια σε τουριστικές περιοχές βασίζονται σε τυποποιημένα ή εισαγόμενα προϊόντα, πράγμα που σημαίνει ότι οι τοπικοί αγροτικοί παραγωγοί επωφελούνται μόνο οριακά από τον τουρισμό. Το ζήτημα αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στην αγροτική Αυστρία, όπου οι τοπικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση στις τουριστικές αγορές.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Το Bullinarium συνεργάζεται αποκλειστικά με τοπικούς κτηνοτρόφους και χρησιμοποιεί βόειο κρέας που προέρχεται από τη γύρω περιοχή. Ένας εκθεσιακός χώρος ενημερώνει τους επισκέπτες σχετικά με την κτηνοτροφία και την παραγωγή κρέατος. Τα τοπικά προϊόντα κρέατος και η τοπική κουζίνα βρίσκονται στο επίκεντρο της ιδέας, καθιστώντας ορατές τις γαστρονομικές παραδόσεις και ενσωματώνοντάς τις στην τουριστική εμπειρία.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Οι τοπικές εκμεταλλεύσεις επωφελούνται άμεσα από την τουριστική προσφορά μέσω της συνεργασίας με περιφερειακούς παραγωγούς. Οι επισκέπτες αναπτύσσουν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την προέλευση των τροφίμων τους και την περιφερειακή γεωργία. Το concept καταδεικνύει πώς η γαστρονομία και ο τουρισμός μπορούν να ενισχύσουν την περιφερειακή οικονομία, τις γαστρονομικές παραδόσεις και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα τρόφιμα.

Δείκτες επιτυχίας:

Ποσοστό των τοπικών προϊόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού· αριθμός τοπικών παραγωγών που εντάσσονται άμεσα· συμμετοχή των επισκεπτών στην εκπαιδευτική έκθεση· ενδείξεις ενίσχυσης της τοπικής γαστρονομικής ταυτότητας· συμβολή στη διατήρηση της τοπικής οικονομικής αξίας. *Πηγή: https://www.bullinarium.com*

Ιταλία P4 – IPPOCRATE & P5 – Training2000

3.10 Εθνικό πλαίσιο

Η Ιταλία είναι μία από τις μεγαλύτερες τουριστικές οικονομίες της Ευρώπης, προσελκύοντας εκατομμύρια διεθνείς επισκέπτες ετησίως χάρη στην πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, τις ιστορικές πόλεις και τη φημισμένη κουζίνα της. Ο τομέας αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, όπως ο υπερτουρισμός σε εμβληματικούς προορισμούς, η έντονη εποχικότητα και η άνιση εδαφική κατανομή των οφελών του τουρισμού. Τα τελευταία χρόνια, η εθνική πολιτική έχει επικεντρωθεί όλο και περισσότερο στην εξισορρόπηση των τουριστικών ροών, στην επένδυση σε εσωτερικές και αγροτικές περιοχές και στην προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των προορισμών. Το PNRR (Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας) έχει παρέχει σημαντικές επενδύσεις για την αναζωογόνηση του τουρισμού, ιδίως σε ιστορικά χωριά και πολιτιστικά τοπία. Οι δύο Ιταλοί εταίροι του SEEDS & SKILLS — IPPOCRATE και Training2000 — έχουν συνεισφέρει συμπληρωματικές μελέτες περιπτώσεων που τεκμηριώνουν ποικίλες πρακτικές αναζωογόνησης σε διάφορες ιταλικές περιφέρειες..

3.11 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

Οι ακόλουθες πολιτικές συνεισέφεραν από το P4-IPPOCRATE και αντικατοπτρίζουν το εθνικό πλαίσιο για τη βιώσιμη και αναγεννητική ανάπτυξη του τουρισμού στην Ιταλία.

POL 1 | Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza (PNRR) — Αποστολή 1: Τουρισμός και Πολιτισμός (2021, σε εξέλιξη — Ιταλική Κυβέρνηση)

Περίληψη:

Το κύριο στρατηγικό πλαίσιο της Ιταλίας για την ανάκαμψη μετά την πανδημία και την πράσινη μετάβαση. Η Αποστολή 1 περιλαμβάνει σημαντικές επενδύσεις στον αειφόρο τουρισμό, την αναγέννηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την εδαφική ανάπτυξη. Τα μέτρα στοχεύουν στην αναζωογόνηση χωριών, ιστορικών κέντρων και πολιτιστικών τοπίων, προωθώντας την ενεργειακή απόδοση, λύσεις κυκλικής οικονομίας και ψηφιακή καινοτομία. Περιλαμβάνεται χρηματοδότηση για κατάρτιση, επανεκπαίδευση και αναβάθμιση δεξιοτήτων, με έμφαση στους εργαζόμενους στον τουρισμό και τις ΜΜΕ.

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Οι επενδύσεις του PNRR επιτρέπουν την εδαφική αναγέννηση μέσω της αποκατάστασης πολιτιστικών και φυσικών πόρων, ενισχύοντας παράλληλα τις τοπικές κοινότητες. Η έμφαση στα χωριά, στην επαναχρησιμοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και στη βιώσιμη κινητικότητα υποστηρίζει άμεσα τις προσεγγίσεις του αναγεννητικού τουρισμού που επικεντρώνονται στη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας. Πηγή: https://www.italiadomani.gov.it.

POL 2 | Strategia Nazionale per lo Sviluppo Sostenibile (SNSvS) (2017, επικαιροποιημένη το 2022 — Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενεργειακής Ασφάλειας)

Περίληψη:

Το γενικό πλαίσιο της Ιταλίας ευθυγραμμίζεται με την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ. Ενσωματώνει την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική ισότητα και την οικονομική βιωσιμότητα σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού. Η στρατηγική προωθεί την υπεύθυνη χρήση των πόρων, την προστασία της βιοποικιλότητας, τη δράση για το κλίμα και την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων, η δια βίου μάθηση και η επαγγελματική μετάβαση προς πράσινα επαγγέλματα αναγνωρίζονται ως ουσιαστικής σημασίας.

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το SNSvS παρέχει τη συστημική βάση για τον αναγεννητικό τουρισμό, ενσωματώνοντας τον τουρισμό σε ευρύτερους στόχους οικολογικής και κοινωνικής αναγέννησης. Η εστίασή του στα οικοσυστήματα, τις κοινότητες και τη διαγενεακή ευθύνη ευθυγραμμίζεται στενά με την αναγεννητική σκέψη. Πηγή: https://www.mase.gov.it

POL 3 | Piano Strategico del Turismo (PST) 2023–2027 (2022 — Ιταλικό Υπουργείο Τουρισμού)

Περίληψη:

Καθορίζει το εθνικό όραμα της Ιταλίας για έναν πιο βιώσιμο, ανθεκτικό και ανταγωνιστικό τουριστικό τομέα. Εστιάζει στην επανεξισορρόπηση των τουριστικών ροών, στη μείωση της πίεσης σε προορισμούς με υπερβολική τουριστική κίνηση και στην ενίσχυση των εσωτερικών και αγροτικών περιοχών. Δίνεται μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων δεξιοτήτων, των ψηφιακών ικανοτήτων και των διαχειριστικών ικανοτήτων για τους τουριστικούς φορείς.

Συνάφεια με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Το PST υποστηρίζει τη μετάβαση από τον μαζικό τουρισμό σε μοντέλα που βασίζονται στον τόπο και στην ποιότητα και ενισχύουν την εδαφική ανθεκτικότητα. Προωθώντας τον αργό τουρισμό, τις εσωτερικές περιοχές και τη βιώσιμη διακυβέρνηση των προορισμών, ευθυγραμμίζεται με τις αναγεννητικές αρχές της αποκατάστασης της τοπικής ισορροπίας και της μείωσης των εκμεταλλευτικών τουριστικών πρακτικών. Πηγή: https://www.ministeroturismo.gov.it

3.12 Μελέτες περιπτώσεων — P4 IPPOCRATE

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1 | Dolomiti Paganella — Βιώσιμος και αναγεννητικός προορισμός

Πηγή: Michiel Ronde / Unsplash , 2018

Κύρια πρόκληση:

Διαχείριση της ραγδαίας ανάπτυξης (αύξηση επισκεπτών κατά 500% την περίοδο 2015–2019) που προκαλεί υπερτουρισμό, επιβάρυνση των υποδομών και κυκλοφοριακή πίεση, ιδίως στην περιοχή του Molveno. Η κλιματική αλλαγή και η ανάγκη για προσφορές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους προσθέτουν επιπλέον πολυπλοκότητα.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Στρατηγική βιωσιμότητας σε επίπεδο προορισμού με προστασία της βιοποικιλότητας και αποκατάσταση του τοπίου· προώθηση της αργής κινητικότητας και του τουρισμού χωρίς αυτοκίνητα· περιβαλλοντική εκπαίδευση για τους επισκέπτες· προγράμματα κατάρτισης για τους φορείς του τουρισμού σχετικά με τη βιωσιμότητα. Επιδίωξη πιστοποίησης σύμφωνα με το GSTC.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Διεθνής αναγνώριση ως βιώσιμος προορισμός· μείωση της περιβαλλοντικής πίεσης σε περιοχές αιχμής· βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών· βελτίωση της ποιότητας της εμπειρίας των επισκεπτών.

Δείκτες επιτυχίας:

Δείκτες βιωσιμότητας σύμφωνα με το GSTC· παρακολούθηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων· δεδομένα διαχείρισης της ροής επισκεπτών· αριθμός εκπαιδευτικών συνεδριών για τους φορείς· μετατόπιση προς βιώσιμες μεταφορές. Πηγή: https://www.visitdolomitipaganella.it

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2 | Albergo Diffuso di Santo Stefano di Sessanio — Αποκατάσταση ιστορικού χωριού

Πηγή: Patafisik/Wikimedia Coomons, 2008

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/59/S_Stefano_in_Sessanio_7.JPG/960px-S_Stefano_in_Sessanio_7.JPG?_=20090520233348

Κύρια πρόκληση:

Η διατήρηση των ιστορικών κτιρίων απαιτεί υψηλό κόστος αποκατάστασης και συντήρησης. Η απομακρυσμένη αγροτική τοποθεσία περιορίζει την προσβασιμότητα και τη σταθερή ροή τουριστών.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Αποκατάσταση ιστορικών κτιρίων με παραδοσιακές τεχνικές· τοπική απασχόληση και εφοδιαστικές αλυσίδες· διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς· μοντέλο φιλοξενίας χαμηλού περιβαλλοντικού αντίκτυπου ενσωματωμένο στη ζωή του χωριού. Το μοντέλο του «διασκορπισμένου ξενοδοχείου» κατανέμει τους επισκέπτες σε όλο το χωριό αντί να τους συγκεντρώνει.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Θεωρείται ευρέως ως επιτυχημένο μοντέλο βιώσιμου τουρισμού· αναστήλωση ιστορικών κτιρίων· δημιουργία τοπικών θέσεων εργασίας· διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς· μοντέλο που μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλα ιταλικά χωριά που αντιμετωπίζουν πρόβλημα αποπληθυσμού.

Δείκτες επιτυχίας:

Ποσοστά πληρότητας, αριθμός τοπικών θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν, αποτελέσματα στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ποσοστό χρήσης της τοπικής εφοδιαστικής αλυσίδας, αναπαραγωγή του μοντέλου σε άλλα χωριά. Πηγή: https://www.sextantio.it

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 | Rigenera Borgo — Αναγέννηση χωριού με πρωτοβουλία της κοινότητας

Πηγή: Γοητευτικό ιστορικό σοκάκι στην Ιταλία, Φωτογραφία από Nati από Pexels: https://www.pexels.com/photo/charming-historic-alleyway-in-italy-36251256/

Κύρια πρόκληση:

Αποπληθυσμός της υπαίθρου, έλλειψη οικονομικών ευκαιριών για τους νέους, προκλήσεις διακυβέρνησης και συντονισμού της κοινότητας που είναι τυπικές για τα μικρά ιταλικά χωριά.

Πρακτικές αναγέννησης που εφαρμόστηκαν:

Πρωτοβουλίες τουρισμού με πρωτοβουλία της κοινότητας, επαναχρησιμοποίηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων, κατάρτιση των νέων της περιοχής σε δεξιότητες φιλοξενίας και πράσινες δεξιότητες, κοινωνική ένταξη και συμμετοχική διακυβέρνηση σε πολλά ιταλικά χωριά.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Αυξημένη συνοχή της κοινότητας· δημιουργία νέων μικροεπιχειρήσεων· βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών· μοντέλο που μπορεί να αναπαραχθεί σε ολόκληρη την ιταλική επικράτεια. Η πρωτοβουλία τεκμηριώνεται και υποστηρίζεται από το ιταλικό Υπουργείο Πολιτισμού.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός τοπικών συμμετεχόντων· δημιουργία θέσεων εργασίας· αριθμός επαναχρησιμοποιημένων εγκαταλελειμμένων περιουσιακών στοιχείων· αριθμός ιδρυθέντων μικροεπιχειρήσεων· στοιχεία κοινοτικής συνοχής και ικανότητας διακυβέρνησης. Πηγή: https://www.ministeroturismo.gov.it

3.13 Μελέτες περιπτώσεων — P5 Training200

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1 | Marche Bike Life — Πράσινη κινητικότητα και αναγεννητικός ποδηλατικός τουρισμός

Source: Marche Bike Life / marchebikelife.com

Κύρια πρόκληση:

Ο κίνδυνος εγκατάλειψης της υπαίθρου στην περιοχή των Μάρκε αυξάνεται, παράλληλα με την έλλειψη συντονισμένης τουριστικής προσφοράς που να ενσωματώνει την ακτή με τις εσωτερικές περιοχές. Ο παραδοσιακός τουρισμός είναι συχνά κατακερματισμένος, εποχικός και συγκεντρωμένος στην ακτή, αφήνοντας την πλούσια πολιτιστική και φυσική κληρονομιά των πρόποδων των Απεννίνων υποαξιοποιημένη και οικονομικά ευάλωτη.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Στρατηγική δημιουργίας εδαφικών κόμβων που μετατρέπει μικρούς, υποαξιοποιημένους σιδηροδρομικούς σταθμούς και χωριά σε κόμβους πράσινης κινητικότητας, όπου οι

μετακινήσεις με ποδήλατο και τρένο ενσωματώνονται στις τοπικές οικονομίες. Ένα δίκτυο δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (NoiMarche) περιλαμβάνει πλέον 29 τοπικές διοικήσεις και πάνω από 200 ιδιωτικούς φορείς, δημιουργώντας ένα κοινό πρότυπο ποιότητας «Bike Friendly». Κοινωνική ένταξη και κατάρτιση: ειδική κατάρτιση για οδηγούς ποδηλασίας (Cicloaccompagnatori) που δημιουργεί νέες πράσινες θέσεις εργασίας. Έξυπνα εργαλεία κινητικότητας που χρησιμοποιούν διαδρομές με κωδικούς QR και μια ειδική διαδικτυακή εφαρμογή που κατανέμει τις ροές επισκεπτών σε 800 χιλιόμετρα δευτερευόντων μονοπατιών.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Αύξηση του δικτύου από 8 ιδρυτικούς δήμους σε 29· συμμετοχή πάνω από 200 τοπικών επιχειρήσεων στη διαδρομή «Strade di Marca» που προωθεί αγροτικά προϊόντα μηδενικής απόστασης· επιτυχής προώθηση της διαδρομής Marche-Europe μήκους 1.700 χλμ. για την προώθηση του ιταλικού ποδηλατικού τουρισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Δείκτες επιτυχίας:

Αριθμός συμμετεχόντων δήμων (29) και ιδιωτικών φορέων (200+). Πάνω από 800 χλμ. χαρτογραφημένων ποδηλατικών διαδρομών. Αριθμός νεοεκπαιδευμένων ποδηλατικών οδηγών. Χρήση της διαδικτυακής εφαρμογής και λήψεις κωδικών QR. Εθνικά και διεθνή βραβεία για τη βιώσιμη κινητικότητα. Πηγή: https://www.marchebikelife.com

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2 | VisitFano και Valli a Scoprire — Συνεργατική διαχείριση προορισμού

Πηγή: Valli a Scoprire / https://valliascoprire.it/

Κύρια πρόκληση:

Η ακτή της Αδριατικής πάσχει από εποχιακό υπερτουρισμό και μια μονοκαλλιέργεια «ήλιου και θάλασσας», ενώ οι κοιλάδες της ενδοχώρας (Μετάουρο και Τσεζάνο) πάσχουν από αποπληθυσμό, οικονομική περιθωριοποίηση και έλλειψη προβολής. Αυτό δημιουργεί μια ανισορροπία εκμετάλλευσης, όπου η ακτή είναι υπερπλήρης και η ενδοχώρα παραμελημένη.

Αναγεννητικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν:

Στρατηγική συνεργασίας: Το VisitFano χρησιμοποιεί τη δύναμη του μάρκετινγκ για να κατευθύνει τους επισκέπτες προς το εσωτερικό, προωθώντας την ακτή και τις κοιλάδες ως ένα ενιαίο αλληλεξαρτώμενο οικοσύστημα. Πιστοποίηση της τοπικής εφοδιαστικής αλυσίδας για εστιατόρια που χρησιμοποιούν ψάρια και γεωργικά προϊόντα τοπικής προέλευσης. Προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω του Ecomuseo και των διαδρομών «Salt & Soil». Η κοινή διαχείριση εκδηλώσεων μεταξύ των δύο Οργανισμών Διαχείρισης Προορισμού (DMO) εξασφαλίζει ότι η τουριστική κίνηση κατανέμεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και σε ολόκληρη την περιοχή.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Αύξηση των αφίξεων επισκεπτών κατά τη χαμηλή περίοδο (άνοιξη/φθινόπωρο) χάρη στις πεζοπορικές διαδρομές και τις εμπειρίες στο εσωτερικό της χώρας. Επέκταση των παράκτιων επιχειρήσεων σε εμπειρίες στο εσωτερικό της χώρας· απόκτηση άμεσης πρόσβασης στην αγορά από τις αγροτικές ΜΜΕ. Αναζωογόνηση της πολιτιστικής διαδρομής «Strada di Dante»· 245.000 ετήσιες επισκέψεις στις κοιλάδες Metauro/Cesano (ISTAT 2023).

Δείκτες επιτυχίας:

Απασχόληση στην κοινότητα: αύξηση κατά 22% των ενεργών οδηγών πεζοπορίας/ποδηλασίας (GAE) στην επαρχία. Αριθμός επισκεπτών (ενδοχώρα): 245.000 ετήσιες επισκέψεις στις κοιλάδες Metauro/Cesano (ISTAT Regione Marche 2023). Ψηφιακή συμμετοχή: κατάταξη στην πρώτη πεντάδα για το «Vie di Dante» στις παγκόσμιες αναζητήσεις για βιώσιμα ταξίδια (Lonely Planet). *Source: https://visitfano.info I https://valliascoprire.it*

Ελλάδα P6 – MATHEMAGENESIS

3.14 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

Η Ελλάδα είναι ένας από τους πιο εμβληματικούς τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης, ιδιαίτερα εξαρτημένη από τους διεθνείς επισκέπτες και συγκεντρωμένη σε παράκτιες και νησιωτικές περιοχές. Ο κλάδος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ακραίας εποχικότητας, του υπερτουρισμού σε προορισμούς όπως η Σαντορίνη και η Μύκονος, και της περιβαλλοντικής ευαλωτότητας των νησιωτικών οικοσυστημάτων. Τα τελευταία χρόνια, η τουριστική πολιτική έχει επικεντρωθεί όλο και περισσότερο στην επέκταση της τουριστικής περιόδου, στη διαφοροποίηση των τουριστικών προϊόντων προς τον φυσιολατρικό και πολιτιστικό τουρισμό, και στη βελτίωση της διακυβέρνησης των προορισμών μέσω νέων πλαισίων όπως οι Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμών (DMMOs).

3.15 Πολιτικά και στρατηγικά πλαίσια

POL 1 | Στρατηγική για τον Ελληνικό Τουρισμό 2030 (2021 — Υπουργείο Τουρισμού)

Περίληψη:

Το μακροπρόθεσμο όραμα αφορά τη μεταμόρφωση του εθνικού τουριστικού μοντέλου προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της δημιουργίας υψηλότερης αξίας. Οι κύριοι στόχοι περιλαμβάνουν την επέκταση της τουριστικής περιόδου, τη

διαφοροποίηση των τουριστικών προϊόντων, τη βελτίωση της διαχείρισης των προορισμών και την αύξηση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η στρατηγική δίνει έμφαση στην ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη του τουρισμού σε λιγότερο επισκέψιμες περιοχές, και υπογραμμίζει τη σημασία της ανάπτυξης δεξιοτήτων και του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Η στρατηγική προωθεί τη διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων, τη βελτίωση της διαχείρισης των προορισμών και την πιο ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη — βασικές αρχές που συνάδουν με τον αναγεννητικό τουρισμό. Ενθαρρύνει τη βιώσιμη χρήση των πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και τις τουριστικές εμπειρίες με βάση την τοπική κοινότητα. https://www.visitgreece.gr

POL 2 | Πλαίσιο DMMO -Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμών (2022 — Υπουργείο Τουρισμού)

Περίληψη:

Αφορά ένα νομοθετικό πλαίσιο για τη σύσταση οργανισμών συνεργατικής διαχείρισης προορισμών το οποίο συντονίζει τις στρατηγικές ανάπτυξης του τουρισμού μέσω της συνεργασίας μεταξύ τοπικών αρχών, τουριστικών επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων. Οι DMMO προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού, διαφοροποιούν τα τουριστικά προϊόντα και υποστηρίζουν τη συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση των επιπτώσεων του τουρισμού.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Οι DMMOs υποστηρίζουν μια πιο ολοκληρωμένη και συμμετοχική διαχείριση των τουριστικών προορισμών, η οποία είναι απαραίτητη για τις προσεγγίσεις του αναγεννητικού τουρισμού. Συντονίζοντας τους εμπλεκόμενους φορείς και προωθώντας τον βιώσιμο τουριστικό σχεδιασμό, συμβάλλουν στην εξισορρόπηση της τουριστικής ανάπτυξης με την προστασία του περιβάλλοντος και την ευημερία της τοπικής κοινότητας. Source: https://www.mintour.gov.gr

POL 3 | Νόμος 5075/2023 — Εκσυγχρονισμός και βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού (2023 — Υπουργείο Τουρισμού)

Περίληψη:

Ένα νομοθετικό πλαίσιο που θεσπίζει μέτρα για τον εκσυγχρονισμό του ελληνικού τουριστικού τομέα, ενισχύοντας παράλληλα τα πρότυπα βιωσιμότητας και ποιότητας. Στις βασικές διατάξεις περιλαμβάνονται συστήματα περιβαλλοντικής ταξινόμησης για τα καταλύματα, βελτιωμένη ρύθμιση των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων και απλοποιημένες διαδικασίες για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Στόχος είναι η υποστήριξη ποιοτικών τουριστικών υπηρεσιών, η ενίσχυση του τουριστικού εργατικού δυναμικού και η βελτίωση της διακυβέρνησης.

Σχέση με τον αναγεννητικό τουρισμό:

Ο νόμος προωθεί περιβαλλοντικά πρότυπα, υπεύθυνες τουριστικές υποδομές και βελτιωμένη ρύθμιση της τουριστικής ανάπτυξης, συμβάλλοντας στη μετάβαση προς πιο βιώσιμα τουριστικά συστήματα που προστατεύουν τους φυσικούς πόρους, υποστηρίζουν τις τοπικές κοινότητες και ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα των προορισμών. *Source: https://www.mintour.gov.gr*

3.16 Μελέτες περιπτώσεων

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1 | Νησί Τήλος — Μοντέλο προορισμού αναγεννητικού τουρισμού

Πηγή: Alamy. (15 Ιουνίου 2017). Μεταβαίνοντας στην ηλιακή ενέργεια… Το λιμάνι της Λιβαδιάς στο ελληνικό νησί της Τήλου [ψηφιακή εικόνα]. The Guardian

Κύρια πρόκληση:

Όπως πολλά μικρά νησιά της Μεσογείου, η Τήλος αντιμετώπισε προκλήσεις που σχετίζονταν με την ενεργειακή εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, τα προβλήματα διαχείρισης αποβλήτων και την αυξανόμενη πίεση του τουρισμού στους τοπικούς πόρους.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αναγέννησης:

Εφαρμογή ενός υβριδικού προγράμματος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που συνδυάζει ανεμογεννήτριες, ηλιακή ενέργεια και αποθήκευση σε μπαταρίες. Το πρόγραμμα «Just Go Zero Tilos» προωθεί την κυκλική διαχείριση των αποβλήτων μέσω της ανακύκλωσης, της μείωσης των αποβλήτων και των εκστρατειών ευαισθητοποίησης των επισκεπτών. Η συμμετοχή της κοινότητας είναι κεντρική στο μοντέλο διακυβέρνησης της βιωσιμότητας του νησιού.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Σημαντική μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και βελτίωση της τοπικής ενεργειακής ασφάλειας. Η μείωση των αποβλήτων και τα προγράμματα ανακύκλωσης έχουν βελτιώσει τη διαχείριση του περιβάλλοντος. Η Τήλος αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο διεθνώς ως πρότυπο για τον βιώσιμο και αναγεννητικό τουρισμό στη Μεσόγειο.

Δείκτες επιτυχίας:

Το ποσοστό ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, η μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων, τα ποσοστά ανακύκλωσης και μείωσης των αποβλήτων, τα επίπεδα συμμετοχής της κοινότητας στη διακυβέρνηση της βιωσιμότητας. Πηγή: https://tilos.gr | https://justgozero.com/tilos

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2 | Milia Mountain Retreat — Αναγεννητικός αγροτικός τουρισμός

Πηγή: Smudgedpostcard. (2018, 5 Ιουνίου). Το τοπίο γύρω από τη Μίλια [ψηφιακή εικόνα]. smudgedpostcard

---

Κύρια πρόκληση:

Οι αγροτικές περιοχές της Κρήτης αντιμετώπισαν το φαινόμενο της αποδημίας και της εγκατάλειψης των παραδοσιακών οικισμών, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ιστορικής αρχιτεκτονικής και τη μείωση της γεωργικής δραστηριότητας. Η τουριστική ανάπτυξη εστιάζεται στις παράκτιες περιοχές, αφήνοντας τις ορεινές κοινότητες οικονομικά περιθωριοποιημένες.

Αναγεννητικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν:

Αποκατάσταση ενός εγκαταλελειμμένου χωριού του 16ου αιώνα με τη χρήση παραδοσιακών δομικών υλικών και τεχνικών. Γαστρονομία «από το αγρόκτημα στο τραπέζι» με βάση τοπικά γεωργικά προϊόντα. Συστήματα ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ηλιακής ενέργειας. Τουριστικές δραστηριότητες με βάση τη φύση, όπως βοτανικές περιηγήσεις, γεωργικές εμπειρίες και εργαστήρια παραδοσιακής μαγειρικής.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Η αναβίωση ενός ιστορικού ορεινού οικισμού και η διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής

κληρονομιάς. Η υποστήριξη των γειτονικών αγροτών και της τοπικής παραγωγής τροφίμων. Η προώθηση του αργού τουρισμού και των περιβαλλοντικά υπεύθυνων εμπειριών για τους επισκέπτες.

Δείκτες επιτυχίας:

Η αποκατάσταση και διατήρηση παραδοσιακών κτιρίων, το ποσοστό τοπικών τροφίμων που χρησιμοποιούνται στις γαστρονομικές υπηρεσίες, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ο αριθμός δραστηριοτήτων με βάση τη φύση ή τον πολιτισμό που προσφέρονται στους επισκέπτες. Πηγή: https://www.milia.gr

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 | Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου — Προστασία θαλάσσιων χελωνών

Πηγή: Zante Turtle Center / zanteturtlecenter.com

Κύρια πρόκληση:

Η ανάπτυξη του τουρισμού και η παράκτια ανάπτυξη στον κόλπο του Λαγανά απειλούσαν κρίσιμους βιότοπους ωοτοκίας της απειλούμενης χελώνας Καρέτα καρέτα (Caretta caretta). Η περιοχή απαιτούσε ισχυρά μέτρα διατήρησης για την εξισορρόπηση των τουριστικών δραστηριοτήτων με την προστασία της βιοποικιλότητας.

Εφαρμοζόμενες πρακτικές αποκατάστασης:

Δημιουργία προστατευόμενης περιοχής έκτασης 135 km² που καλύπτει τον κόλπο του Λαγανά. Οι τουριστικές δραστηριότητες ρυθμίζονται με περιορισμούς στην πρόσβαση στις παραλίες κατά τη διάρκεια της νύχτας και σε ορισμένα θαλάσσια σπορ κατά τη διάρκεια των περιόδων ωοτοκίας. Συνεργασία με τη ΜΚΟ ARCHELON για παρακολούθηση, σήμανση και επιχειρήσεις διάσωσης. Εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες ευαισθητοποιούν τους επισκέπτες.

Αποτελέσματα και αντίκτυπος:

Προστασία ενός από τους μεγαλύτερους πληθυσμούς ωοτοκίας χελώνας Καρέτα καρέτα στη Μεσόγειο, με περισσότερες από 2.500 φωλιές να παρακολουθούνται ετησίως. Το πάρκο αποδεικνύει πώς η προστασία του περιβάλλοντος και η διαχείριση του τουρισμού μπορούν να συνεργαστούν για την προστασία της βιοποικιλότητας, υποστηρίζοντας παράλληλα τον βιώσιμο τουρισμό.

Δείκτες επιτυχίας:

Ο αριθμός των φωλιών των χελωνών που προστατεύονται ετησίως (2.500+), τα δεδομένα παρακολούθησης και σήμανσης για τους πληθυσμούς των χελωνών, η συμμόρφωση με τους τουριστικούς κανονισμούς, η συμμετοχή των επισκεπτών σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Πηγή: https://www.nmp-zak.org | https://www.archelon.gr

4. Διακρατική ανάλυση

4.1 Κοινά μοτίβα

Η ανάλυση των εθνικών συνεισφορών αποκαλύπτει διάφορα επαναλαμβανόμενα πρότυπα στις έξι χώρες-εταίρους, τα οποία διαμορφώνουν την ανάπτυξη του Πλαισίου Ικανοτήτων SEEDS & SKILLS για τον Αναγεννητικό Τουρισμό.

ΒΑΣΙΚΟ ΜΟΤΙΒΟ 1 — Η συμμετοχή της κοινότητας ως βασική αρχή

Και στις πέντε χώρες που συνέβαλαν στη μελέτη, τα πιο εντυπωσιακά παραδείγματα αναγεννητικού τουρισμού έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: την πραγματική συμμετοχή της κοινότητας στη διακυβέρνηση, τον από κοινού σχεδιασμό και την κατανομή των οφελών. Από το «Silent Memorial» της Πολωνίας έως το δίκτυο GenussReich της Αυστρίας και το μοντέλο του νησιού Τήλος στην Ελλάδα, οι αναγεννητικές πρακτικές εμπλέκουν σταθερά τους κατοίκους της περιοχής ως ενεργούς παράγοντες και όχι ως παθητικούς αποδέκτες.

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 2 — Ενσωμάτωση τοπικών αλυσίδων αξίας

Τα παραδείγματα αναγεννητικού τουρισμού σε όλες τις χώρες καταδεικνύουν μια ισχυρή στροφή προς τις βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, τα περιφερειακά συστήματα διατροφής και τις τοπικές προμήθειες. Αυτό είναι εμφανές στην Αυστρία (Bio-Landgut Esterhazy, Bullinarium), την Ιταλία (Albergo Diffuso, VisitFano) και την Ελλάδα (Milia Mountain Retreat), υποδηλώνοντας ότι οι δεξιότητες στη διαχείριση των περιφερειακών αλυσίδων αξίας αποτελούν βασική απαίτηση..

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 3 — Χάσμα μεταξύ πολιτικής και πρακτικής

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, οι εθνικές στρατηγικές για τον τουρισμό αναφέρονται όλο και περισσότερο στη βιωσιμότητα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ρητά στον αναγεννητικό τουρισμό. Ωστόσο, το χάσμα μεταξύ των πολιτικών φιλοδοξιών και της πρακτικής σε επίπεδο τομέα παραμένει σημαντικό, γεγονός που υποδηλώνει έντονη ανάγκη για κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων.

ΒΑΣΙΚΟ ΜΟΤΙΒΟ 4 — Η πολιτιστική κληρονομιά και η ταυτότητα ως αναγεννητικά περιουσιακά στοιχεία

Η πολιτιστική κληρονομιά — είτε πρόκειται για παραδοσιακές τέχνες (Αυστρία), αρχιτεκτονική χωριών (Ιταλία), deskals (Πολωνία) είτε για γαστρονομία (Ισπανία, Ελλάδα) — αναδεικνύεται ως βασικός παράγοντας αναγέννησης σε όλες τις χώρες. Αυτό υποδηλώνει ότι οι πολιτιστικές δεξιότητες, η διαπολιτισμική επικοινωνία και η τοπική γνώση είναι εξίσου σημαντικές με την οικολογική παιδεία..

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 5 — Τα ψηφιακά εργαλεία ως καταλύτες της αναγέννησης

Αρκετές περιπτώσεις — ιδίως το Marche Bike Life (Ιταλία), το Re:GenTravel (Αυστρία) και το νησί Τήλος (Ελλάδα)— καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν ενεργά τον αναγεννητικό τουρισμό, μέσω της διαχείρισης των ροών επισκεπτών, της παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της σύνδεσης των τουριστών με τις τοπικές κοινότητες. Αυτό επιβεβαιώνει τη σημασία των ικανοτήτων DigComp στο πλαίσιο αυτό..

4.2 Διαφορές μεταξύ χωρών

Ενώ τα παραπάνω πρότυπα είναι γενικά κοινά, προκύπτουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, οι οποίες θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται στο πλαίσιο ικανοτήτων και στο πρόγραμμα κατάρτισης.

Η Αυστρία και η Πολωνία διαθέτουν τα πιο προηγμένα πολιτικά οικοσυστήματα για τον αναγεννητικό τουρισμό, με σαφή πλαίσια (Πρωτοβουλία Αναγεννητικού Τουρισμού της Κάτω Αυστρίας· έργο Podlaskie) που υπερβαίνουν τη ρητορική του βιώσιμου τουρισμού. Η Ισπανία και η Ιταλία παρουσιάζουν ισχυρές προσεγγίσεις με γνώμονα τις επενδύσεις μέσω των σχεδίων ανάκαμψής τους, αλλά ο αναγεννητικός τουρισμός παραμένει σε μεγάλο βαθμό ενσωματωμένος σε ευρύτερα πλαίσια βιωσιμότητας. Η Ελλάδα επιδεικνύει ισχυρές αναγεννητικές πρακτικές σε επίπεδο προορισμού και διατήρησης — όπως αποδεικνύεται από το ενεργειακό μοντέλο του νησιού Τήλος και το θαλάσσιο πάρκο της Ζακύνθου

— αν και ο εθνικός πολιτικός σχεδιασμός γύρω από τον αναγεννητικό τουρισμό παραμένει λιγότερο ρητός σε σύγκριση με άλλες χώρες-εταίρους.

Το ιταλικό πλαίσιο διακρίνεται για τον συνδυασμό της αναζωογόνησης της πολιτιστικής κληρονομιάς (ιστορικά χωριά, «alberghi diffusi») με τις προκλήσεις της αποπληθυσμού της υπαίθρου, καθώς και για την καινοτόμο ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων και δικτύων κινητικότητας στις περιπτώσεις της περιφέρειας Μάρκε, όπως παρουσιάστηκαν από το πρόγραμμα Training2000. Το πολωνικό πλαίσιο ξεχωρίζει για την προσέγγιση της πολιτιστικής αναζωογόνησης που ξεκινά από τη βάση και καθοδηγείται από καλλιτέχνες, προσφέροντας ένα μοναδικό μοντέλο που έρχεται σε αντίθεση με τις πιο θεσμικές προσεγγίσεις άλλων χωρών.

5. Συμπεράσματα

Οι μελέτες περιπτώσεων και η ανάλυση πολιτικής που συγκεντρώθηκαν σε αυτό το παραδοτέο επιβεβαιώνουν ότι ο αναγεννητικός τουρισμός δεν είναι πλέον μια θεωρητική έννοια, αλλά ένας αναπτυσσόμενος τομέας πρακτικής σε ολόκληρη την Ευρώπη. Από μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις στην Αυστρία έως ενεργειακές μεταβάσεις σε ολόκληρα νησιά στην Ελλάδα, από λαϊκά πολιτιστικά έργα deskal στην Πολωνία έως συνεργατικά μοντέλα διαχείρισης προορισμών στην Ιταλία, η βάση τεκμηρίωσης για τον αναγεννητικό τουρισμό είναι πλούσια, ποικιλόμορφη και συνεχώς διευρυνόμενη.

Παράλληλα, η τεκμηρίωση αποκαλύπτει ένα επίμονο χάσμα μεταξύ των φιλοδοξιών που εκφράζονται στις εθνικές πολιτικές και της κλίμακας των αναγεννητικών πρακτικών που εφαρμόζονται στην πράξη. Ο αναγεννητικός τουρισμός παραμένει μια εξειδικευμένη αγορά — που κινείται από αφοσιωμένα άτομα, καινοτόμες επιχειρήσεις και πρωτοπόρους προορισμούς — και όχι ένα μοντέλο ευρείας αποδοχής. Η γεφύρωση αυτού του χάσματος απαιτεί ακριβώς αυτό που έχει σχεδιαστεί να προσφέρει το πρόγραμμα SEEDS & SKILLS: ένα ισχυρό πλαίσιο δεξιοτήτων, προσβάσιμους εκπαιδευτικούς πόρους και έναν οδικό χάρτη για συστημική αλλαγή.

6. Βιβλιογραφία

- Bellato, L., Frantzeskaki, N., & Nygaard, C.A. (2022). Αναγεννητικός τουρισμός: ένα εννοιολογικό πλαίσιο που αξιοποιεί τη θεωρία και την πρακτική. Tourism Geographies.
- Dredge, D. (2022). Αναγεννητικός τουρισμός: μετασχηματισμός νοοτροπιών, συστημάτων και πρακτικών. Journal of Tourism Futures, 8(3), 269–281.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022). GREENComp: Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Δεξιοτήτων για τη Βιωσιμότητα. Γραφείο Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). EntreComp: Το πλαίσιο ικανοτήτων επιχειρηματικότητας. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022). DigComp 2.2: Το πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για τους πολίτες. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2023). LifeComp: Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τις Βασικές Ικανότητες Προσωπικής, Κοινωνικής και Μάθησης για τη Μάθηση. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ISTAT Regione Marche (2023). Στατιστικά στοιχεία για τον τουρισμό — Κοιλάδες Metauro/Cesano. Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ιταλίας.
- Mang, P. & Reed, B. (2012). Σχεδιασμός με βάση τον τόπο: ένα αναγεννητικό πλαίσιο και μεθοδολογία. Building Research & Information, 40(1), 23–38.
- Wahl, D.C. (2016). Σχεδιασμός αναγεννητικών πολιτισμών. Triarchy Press.

Συντάχθηκε από: P2-FETICO (Επικεφαλής του Πακέτου Εργασίας 2) I Απρίλιος 2026 I

Συνεργαζόμενοι εταίροι: P1-FRAME (PL) I P2-FETICO (ES) I P3-UASB (AT) I P4-IPPO (IT) I P5-Training2000 (IT) I P6-MATHEMAGENESIS (EL)

Το παρόν έγγραφο υποβάλλεται ως Παραδοτέο 2.1 του προγράμματος Erasmus+ SEEDS & SKILLS στην Εθνική Υπηρεσία της Πολωνίας (FRSE).

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Foundation for the Development of the Education System (FRSE). Neither the European Union nor FRSE can be held responsible for them.

This document may be copied and reproduced according to the above rules (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/). In addition, an acknowledgement of the authors of the document and all applicable portions of the copyright notice must be clearly referenced. This document may change without notice. Project No. 2025-1-PL01-KA220-VET-000352020